

ACTA MVSEI APVLENSIS

APULUM LVII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

Fondator

ION BERCIU

Editor

GABRIEL TIBERIU RUSTOIU

Colegiul editorial

RADU ARDEVAN - Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca

NIKOLAUS BOROFFKA - Deutsches Archäologisches Institut, Berlin

CHRISTOPHER F. E. PARE - Universitatea „Johannes Gutenberg”, Mainz

ZENO KARL PINTER - Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu

MARIUS PORUMB - Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca

VOLKER WOLLMANN - Obrigheim

Colegiul de redacție

HORIA CIUGUDEAN – redactor șef

RADU OTA - secretar de redacție

CRISTINEL FÂNTÂNEANU - secretar de redacție

ADINA BOGDAN - membru

GEORGE BOUNEGRU – membru

GABRIEL BĂLAN – membru

CRISTIAN TITUS FLORESCU – membru

RADU CIOBANU - membru

Adresa de corespondență:

MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII

510010 ALBA IULIA

Str. Mihai Viteazul, 12-14

Tel. 0258/813300

Correspondence address:

NATIONAL MUSEUM OF UNION

RO – 510010 ALBA IULIA

Mihai Viteazul St., 12-14

Tel. (+40) (258) 813300

revista.apulum@yahoo.com

www.mnuai.ro; www.muzeuluniriialba.ro; www.anuarulapulum.ro

© 2020 MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII, ALBA IULIA

ISSN – 1013-428X

ISSN – 2247 – 8701

ISSN-L – 2247 – 8701

ACTA MVSEI APVLENSIS

APVLVM

LVII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

ALBA IULIA

MMXX

Tehnoredactare: RADU OTA

Traducerea și verificarea textelor în limba engleză: ADINA BOGDAN

Textele nepublicate nu se restituie.

SUMAR

CONTENTS – SOMMAIRE – INHALT

STUDII ȘI ARTICOLE – STUDIES AND ARTICLES

SABIN ADRIAN LUCA, GABRIEL TIBERIU RUSTOIU, FLORENTIN PERIANU, SERGIU CHIDEȘA, TIBERIU BOGDAN SAVA, DORU PĂCEȘILĂ, OANA GAZA, IULIANA STANCIU, GABRIELA SAVA, BIANCA ȘTEFAN, Săpătura sistematică din anul 2019 în situl arheologic de la Tărtăria - <i>Gura Luncii</i> (jud. Alba, România). Datarea radiocarbon a stratigrafiei zonei de nord-vest <i>The systematic excavation of 2019 in the archaeological site from Tărtăria – Gura Luncii (Alba county, Romania). Radiocarbon dating of the north-west stratigraphy.....</i>	1
DAN GEORGE ANGHEL, ILIE LASCU, CLAUDIU TĂNĂSELIA, Tehnici de manufacturare a ceramicii culturii Wietenberg din situl de la Băcăinți – <i>Obreje</i> (jud. Alba) <i>Manufacture techniques of Wietenberg pottery from Băcăinți - Obreje (Alba County).....</i>	45
GABRIEL BALTEȘ, Simboluri cu conotație magico-religioasă, incizate pe vase ceramice descoperite în necropola scitică de la Sâncrai (jud. Alba) <i>Magical-religious symbols incised on ceramic vessels discovered in the Scythian necropolis from Sâncrai (Alba County).....</i>	79
AUREL RUSTOIU, MARIANA EGRI, MATTHEW M. McCARTY, GABRIEL TIBERIU RUSTOIU, ANDREEA DRĂGAN, ERIN POWERS, ANDREI GEORGESCU, ADRIAN CĂTĂLIN CĂSĂLEAN, ALEX TURNER, ALEXANDRU POPA, The role of Iron Age settlements at Oarda – Bulza in the agricultural exploitation of the Middle Mureș Valley <i>Roľul așezărilor din epoca fierului de la Oarda – Bulza în exploatarea agricolă a Văii mijlocii a Mureșului.....</i>	93
HORIA CIUGUDEAN, PETER THOMAS, Mining archaeology in Transylvania: the Bucium – Zlatna project <i>Arheologie minieră în Transilvania: proiectul Bucium – Zlatna...</i>	113

RADU OTA, VIORICA RUSU-BOLINDEȚ, DAN GEORGE ANGHEL, Reconstituire istorico-arheologică: săpăturile preventive efectuate în anul 1962 la Palatul Guvernatorului consular al Daciei romane de la Apulum <i>Historical and archaeological reconstruction: rescue excavations carried out in the Roman Dacia consular Governor's Palace at Apulum, in 1962.....</i>	149
MONICA GUI, ANCA TIMOFAN, DAN DANA, DAN GEORGE ANGHEL, CĂLIN ȘUTEU, An inscribed breastplate from Apulum depicting Victoria <i>O garnitură de armură cu inscripție descoperită la Apulum reprezentând-o pe Victoria.....</i>	217
OVIDIU-MAXIM OARGĂ, ADRIAN COSMIN BOLOG, O nouă serie de emisiuni monetare descoperite în urma cercetărilor arheologice preventive în necropola romană de pe „Dealul Furcilor - Podei” (2008-2016) <i>A new series of monetary emissions discovered following rescue archaeological researches in the Roman necropolis from "Dealul Furcilor – Podei" (2008-2016).....</i>	255
RADU OTA, OVIDIU-MAXIM OARGĂ, Două altare votive închinat lui Iupiter descoperite la Apulum <i>Two votive altars dedicated to Jupiter discovered at Apulum.....</i>	295
RADU OTA, O locuință din epoca post-romană descoperită la Apulum <i>A post-roman dwelling found at Apulum.....</i>	307

RESTAURARE – CONSERVARE – INVESTIGAȚII

RESTORATION – CONSERVATION – INVESTIGATIONS

SORIN ȘERBAN, Metode de prelevare și prelucrare a unor vase ceramice scitice descoperite în necropola de la Sâncraia (jud. Alba) <i>Methods of sampling and processing some scythian ceramic vessels found in the necropolis of Sâncraia (Alba County).....</i>	317
--	-----

VARIA

MARIUS-MIHAI CIUTĂ, Despre colecții și colecționari. Un caz atipic (I). <i>About collections and collectors. An atypical case (I).....</i>	329
---	-----

RECENZII ȘI NOTE DE LECTURĂ

REVIEWS AND READER'S NOTES

RADU OTA, Constantin C. Petolescu, <i>Formarea poporului român și a limbii române</i> , Ed. Enciclopedică, București, 2019, 149 pag, 2 hărți.....	363
GEORGE BOUNEGRU, Sorin Nemeti, <i>MITOGRAFII. Inventar parțial al ezoterismelor românești</i> , Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2019, 156 pag.....	367
RADU OTA, Adrian Andrei Rusu, <i>Dicționar de castelologie</i> , Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2020, 320 pag, 253 imagini și figuri alb-negru și color.....	369

COMEMORĂRI

COMMEMORATIONS

AUREL RUSTOIU, Un destin de arheolog. Alexandru Szentmiklosi (1971-2019).....	371
Lista autorilor.....	387

**UN DESTIN DE ARHEOLOG: ALEXANDRU SZENTMIKLOSI
(1971-2019)**

În vara anului 1987, pe la jumătatea lunii august, cam la vremea în care ziua stătea să se nască, iar umbrele nopții își lungeau încă brațele asupra pământului ușor fierbinte de la căldura verii din ziua de dinainte, urcam Dealul Cetății de la Cugir împreună cu un grup de tineri entuziaști care participau la săpăturile arheologice de la cetatea dacică din urbea mea natală. Sus ne aștepta Florin Medeleț, arheologul de la Muzeul Banatului care conducea din punct de vedere tehnic investigațiile de pe Cetate. Venise împreună cu un alt grup de tineri, timișoreni, la fel de entuziaști ca și noi, care își organizaseră tabăra de corturi printre brazii de pe platoul superior al dealului. Pe vremea aceea, eram student la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj și deslușeam tainele meseriei de arheolog, dar începusem să activez pe șantierele de la Cugir și Remetea Mare (din Banat) încă de când eram elev de liceu, așa cum era cazul majorității lucrătorilor care participau la săpături. Dintre liceenii timișoreni veniți în acel an

la Cugir, mi-a atras atenția de la bun început un tânăr înalt, negricios, cu ochii vii și expresivi, agitat și pus pe șotii și tocmai de aceea apostrofat destul de des de „Boss”, cum îl numeam pe Florin Medeleț, cel care ne-a fost mentor în meseria pe care am urmat-o. Era Alexandru Szentmiklosi, zis „Șonea” (**Fig. 1**). Avea vârsta fratelui meu mai mic. Fără să-mi dau seama atunci, între noi s-a înfiripat o prietenie care avea să dureze apoi până la dispariția sa, când soarta l-a luat înainte de vreme de lângă cei dragi și i-a hărăzit o călătorie în alte lumi. Ne-am reîntâlnit și în anii următori, atât pe șantierele magistrului nostru, cât și pe altele din Banat. Printre acestea, remarcabil a fost șantierul arheologic de la Divici, de unde am păstrat amândoi în suflele amintirea unor oameni și fapte memorabile. Ne-am revăzut, apoi, la diferite simpozioane și congrese științifice. Bucuria cea mai mare o aveam, însă, atunci când ne întâlneam fie la Cluj (**Fig. 2**), fie, mai des, la Timișoara, cu alți prieteni cu care am crescut împreună pe șantierele arheologice conduse de Florin Medeleț și, cum altfel, cu maestrul însuși. În acele momente uitam de problemele cotidiene. Depănam amintiri de pe șantierele „medelețiene” și proiectam fapte „de arme” pe târâmul arheologic, pe care ni le doream împlinite în viitor.

În ciuda temperamentelor noastre diferite, între noi a existat întotdeauna o comunicare caldă și sinceră, un dialog adevărat, care ne-a permis să schimbăm idei și impresii privind nu doar problemele meseriei care ne pasiona pe amândoi, ci și pe cele legate de aspectele cele mai diverse ale vieții și lumii în care trăiam. Întâlnirile noastre mi-au relevat o personalitate foarte complexă și de aceea evocarea lui Alexandru Szentmiklosi acum, la un an de la dispariție, este o tentativă cu atât mai dificilă.

Alexandru Szentmiklosi s-a născut la 27 septembrie 1971 la Timișoara. A crescut în orașul de pe Bega, unde a urmat și studiile universitare între anii 1991-1996 la Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Secția Istorie-Engleză a Universității de Vest. În anii aceia s-au conturat direcțiile de cercetare pe care le-a urmat ulterior. Astfel, după o scurtă perioadă în care a cochetat cu perioada migrațiilor din mileniul I al erei creștine, s-a orientat în final spre investigarea problemelor legate de epoca bronzului. De altfel, în anul 1993, cu ocazia simpozionului cercurilor științifice studentești de la Alba Iulia, a obținut un premiu prestigios cu comunicarea *Celtul de tip transilvănean în Banat*, care a fost ulterior publicată în Buletinul consacrat manifestării științifice menționate, și care anunța viitoarele cercetări în direcția cunoașterii epocii bronzului. Dar premiul respectiv a fost „asezonat” și cu o sumă de bani consistentă care, alături de „investiția” lui Gabriel Rustoiu, beneficiar la rândul său al unuia dintre premiile puse în joc, a constituit baza unei petreceri pe cinste, care a încheiat în mod fericit acea zi consacrată științei tinere.

După absolvirea facultății, Alexandru Szentmiklosi a urmat o specializare în arheologie subacvatică la Padova (Italia), iar apoi în perioada

stagiului de doctorat a beneficiat de două burse DAAD la Julius Maximilians Universität Würzburg (2003) și la Freie Universität Berlin (2007). A obținut titlul de doctor în anul 2009 la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia cu teza intitulată *Așezările culturii Cruceni-Belegiš în Banatul românesc*, la susținerea căreia am avut plăcerea să asist și să remarc o serie de idei inovatoare pe care le-a avansat în interpretarea epocii bronzului european. Teza a rămas, din păcate, inedită, dar îmi exprim speranța că ea va vedea cândva lumina tiparului.

În anul 1996, la scurt timp după terminarea studiilor universitare, Alexandru Szentmiklosi a fost angajat la Muzeul Banatului din Timișoara, instituție în cadrul căreia, vreme de mai bine de un deceniu, a parcurs întregul „cursus honorum” rezervat muzeografilor (de la muzeograf-arheolog debutant la muzeograf IA), iar apoi din anul 2009 a preferat să-și continue activitatea științifică de pe o poziție de cercetător științific. În același timp însă, din anul 2007, el a avut și sarcini administrative, ocupând funcția de șef al secției de arheologie din cadrul muzeului timișorean.

În calitate de muzeograf a organizat, singur sau în colaborare, mai multe expoziții permanente sau temporare, locale sau internaționale, cum au fost spre exemplu *Eclipsa de Soare* (1999, la Muzeul Banatului împreună cu Daniela Micu, cea care avea să devină apoi Daniela Szentmiklosi), *Arta prelucrării bronzului în Banat, în a II-a jumătate a mileniului II a.Chr.* (2004, expoziție internațională itinerantă) sau *Heinrich Schliemann – descoperitorul Troiei* (2017, expoziție internațională în colaborare cu Muzeul de Pre- și Protoistorie din Berlin), care au avut un ecou larg în rândul publicului (**Fig. 3**). De asemenea, unele dintre aceste expoziții au beneficiat și de cataloage extinse cuprinzând nu doar prezentarea pieselor, ci și studii tematice mai largi.

Probabil că cea mai vastă și vizibilă activitate desfășurată de Alexandru Szentmiklosi s-a manifestat pe tărâmul arheologiei de teren. Fără îndoială, situl emblematic care va rămâne legat veșnic de numele lui Alexandru Szentmiklosi este cel de la Cornești – Iarcuri (jud. Timiș) (**Fig. 4-5**). Așezarea menționată, aparținând epocii bronzului, a fost fortificată cu mai multe centuri de valuri de pământ cu palisade complexe și cu șanțuri, constituind probabil, din punct de vedere al suprafeței înconjurată de elemente de apărare, cea mai mare așezare din Europa vremii respective (peste 1700 ha). Săpăturile efectuate începând din anul 2007 au vizat nu doar intervenții intruzive (prin care au fost lămurite o serie de aspecte de cronologie, de construcție a fortificațiilor sau a unor elemente de habitat etc.), ci și investigații complexe de aerofotografie, geofizică și numeroase alte analize interdisciplinare etc. Toate la un loc au conturat importanța și dimensiunile istorice ale sitului care au uimit întreaga comunitate științifică internațională. De altfel, aceste cercetări complexe au fost posibile datorită talentului lui Alexandru Szentmiklosi de a atrage fonduri de cercetare prin inițierea unor proiecte științifice interne și internaționale, în ciuda piedicilor de

tot felul puse de unii cu interese meschine (memoria lor se va pierde probabil în neantul nimicului). Astfel, de-a lungul anilor, în echipa de cercetare de la Cornești au fost incluși specialiști de la Johann Wolfgang Goethe Universität Frankfurt am Main (Germania) și de la University of Exeter (UK). Importanța așezării de la Cornești – Iarcuri pentru arheologia și istoria europeană a determinat inițierea unei propuneri pentru introducerea sitului în patrimoniul UNESCO, precum și a unui proiect de realizare a unui muzeu de sit. Îmi aduc aminte cum, în urmă cu doi ani, întâlnindu-ne la Ghiroda, Șonea mi-a arătat plin de încântare proiectul arhitectonic al clădirii, cu împărțirea spațiului pentru expoziție, sală de conferințe, bază arheologică, laborator de restaurare primară etc. Din păcate, nu a mai ajuns să se bucure de aceste realizări, dar atunci când se vor finaliza vom ști că o parte din sufletul său trăiește prin ele.

Dar săpăturile de la Cornești nu au fost singurele. Alexandru Szentmiklosi s-a aflat, fie ca membru în colectivele de cercetare, fie ca responsabil științific, pe numeroase alte șantiere arheologice sistematice din țară, cum au fost cele de la Pecica, jud. Arad (o colaborare internațională între University of Michigan, Muzeul Banatului Timișoara și Complexul Muzeal Arad), Foeni, Uivar sau din străinătate, ca cele de la Aurisina - *Grotta dell Edera*, Italia (1996, cercetări arheologice internaționale coordonate de Università Ca' Foscari și Berkeley University), Laghetto del Frassine, Mantova, Italia (1997, cercetări arheologice subacvatice Metamauco Sub Padova) și Bartholomäberg, Gafluna Tal, Austria (săpăturile din anul 2003 coordonate de Johann Wolfgang Goethe Universität, Frankfurt am Main). Lor li s-au adăugat o serie de săpături preventive desfășurate cu ocazia unor lucrări de investiții din Timișoara și zonele limitrofe (**Fig. 6**). Dintre acestea, merită a fi menționată în mod special dezvelirea stăvilărilor austriac din zona Pieței 700 din Timișoara (**Fig. 7-9**), un exemplu de bune practici în investigarea unor obiective arheologice de acest fel, care a uimit nu doar lumea științifică, dar și comunitatea locală.

În ceea ce privește activitatea didactică, Alexandru Szentmiklosi a fost în diferite perioade, între anii 1997-1999 și 2009-2014, lector asociat la Universitatea de Vest din Timișoara, susținând seminariile la disciplinele *Preistorie și Bazele Arheologiei* și cursurile de *Metode și tehnici de Săpătură, Arheometalurgie și Muzeologie*, acestea din urmă la Masteratul de Arheologie Interdisciplinară. Mulți dintre studenții săi și-au desăvârșit apoi pregătirea arheologică practică pe șantierele pe care le-a condus și, în special, la Cornești.

Alexandru Szentmiklosi a lăsat în urmă o listă de lucrări impresionantă, în ciuda faptului că s-a stins înainte de vreme (vezi *infra*). A participat și a contribuit la organizarea a numeroase conferințe științifice interne și internaționale, a publicat cărți, cataloage de expoziții extinse, a editat volume de studii, acestora adăugându-se cca. 50 de studii și articole de specialitate. Nu

trebuie uitate nici intervențiile de televiziune sau radiofonice, ori numeroasele articole de presă care, toate împreună, au adus publicul mai aproape de istoria și arheologia Banatului.

A plecat dintre noi prea repede, înainte să fi înfăptuit multe dintre visurile sale! Dar Alexandru „Șonea” Szentmiklosi a avut privilegiul de a fi arheolog, iar cei care sunt dedicați acestei meserii (pentru mulți, un mod de viață) știu foarte bine că cei care dezgroapă trecutul pentru a-i reda culoarea și savoarea de odinioară rămân nemuritori într-un fel particular. Memoria le este păstrată în creațiile științifice născute din mintea lor iscoditoare, în colecțiile și expozițiile dintre zidurile muzeelor care i-au contemplat în existența lor efemeră, dar mai ales în sufletele celor care i-au cunoscut, le-au fost aproape și care la rândul lor duc mai departe idealurile reînvierii faptelor săvârșite de oamenii de demult.

SIT TIBI TERRA LEVIS!

Aurel RUSTOIU

Alexandru Szentmiklosi – opera științifică (selectiv)

Cărți

- **Szentmiklosi Al.**, Drașovean Fl., *Arta prelucrării bronzului în Banat*, Ed. Solness, Timișoara, 2004.
- Drașovean Fl., Benea D., Mare M., Muntean M., Tănase D., Crânguș M., Chiu Fl., Micle D., Regep-Vlascici S., **Szentmiklosi Al.**, Ștefănescu A., Timoc C., *Săpăturile arheologice preventive de la Dumbrăvița (jud. Timiș). DN6 – varianta ocolitoare Timișoara, km. 549+076 – DN 69, km. 6+430*, Ed. Waldpress, Timișoara, 2004.
- Drașovean Fl., Feneșan C., Flutur Al., **Szentmiklosi Al.**, El Susi G., Kopeczny Zs., Kiss H., Șeptilici Ș., Dinu N., *Timișoara în amurgul Evului Mediu. Rezultatele cercetărilor arheologice preventive din centrul istoric*, Ed. Mirton, Timișoara, 2007.
- **Szentmiklosi Al.**, Dietrich O., Dietrich L., Heeb B. (Eds.), *Aes Aeterna. In Honorem Tudor Soroceanu (Analele Banatului, XVII)*, Timișoara, 2009.
- Heeb B. S., **Szentmiklosi Al.**, Krause R., Wemhoff M. (Eds.), *Fortifications: The Rise And Fall Of Defended Sites In Late Bronze And Early Iron Age Of South-East Europe*, International Conference in Timișoara, Romania, from November 11th to 13th, 2015, Staatliche Museen zu Berlin, Berlin, 2017.

Studii și articole

1995

- **Szentmiklosi Al.**, "The Itinerant Craftsman Beyond the Ethnic. (Some Hypotheses Concerning the Social Status of the Metallurgic Craftsman in Prehistory)", *Arhe. Buletin de studii și cercetări studențești de istorie veche, arheologie și epigrafie*, Timișoara, 1995, p. 18-22.

- **Szentmiklosi Al.**, "Celtul de tip transilvănean în Banat", *Buletinul Cercurilor Științifice Studențești*, I, Alba Iulia, 1995, p. 83-86.

1997

- **Szentmiklosi Al.**, "Trei celturi inedite din Banat (Three Unpublished Socketed-Axes from Banat)", *Analele Banatului*, S.N., V, 1997, p. 21-25.

1998

- **Szentmiklosi Al.**, "Câteva morminte plane de incinerare de la sfârșitul epocii bronzului din hotarul comunei Voiteni (jud. Timiș) (Some flat cremation graves from the end of Bronze Age unearthed within the Voiteni commune boundaries, Timiș County)", *Analele Banatului*, S.N., VI, 1998, p. 197-207.

2000

- **Szentmiklosi Al.**, "Un inel de tâmplă din aur de la Foeni (sec. XI-XII) (A Golden "S"-Shaped Earring from Foeni, Timiș County, XIth-XIIth centuries)", *Analele Banatului*, S.N., VII-VIII, 1999-2000 (2000), p. 577-787.

2001

- Medeleț Fl., Rogozea P., **Szentmiklosi Al.**, "Sur la localisation du soi-disant "dépôt de bronzes de Șandra" (com. Biled, dép. de Timiș)", *Thraco-Dacica*, XX, 2001.

2002

- **Szentmiklosi Al.**, "Un topor eneolitic de cupru găsit la Semlac (jud. Arad) (Une hache énéolithique en cuivre découvert à Semlac, dép. de Arad)", *Analele Banatului*, S.N., IX, 2001 (2002), p. 95-107.

- **Szentmiklosi Al.**, Șeptilici R. M., "A Second Flange-hilted Cutting Sword from Moșnița Veche (O a doua spadă din bronz de la Moșnița Veche, județul Timiș)", *Analele Banatului*, S.N., IX, 2001 (2002), p. 109-122.

- **Szentmiklosi Al.**, Uzelac J., Cedică V., "Dubovac – o necropolă preistorică din Banat" - Expoziție internațională itinerantă", *Analele Banatului*, S.N., IX, 2001 (2002), p. 761-763.

2003

- **Szentmiklosi Al.**, "An Eneolithic Copper Axe from Semlac (Arad County)", *Apulum*, 40, 2003, p. 59-71.

2004

- **Szentmiklosi Al.**, "Câmpurile de urne funerare din Banat. Cronica expoziției permanente", *Analele Banatului*, S.N., X-XI, 2003-2004 (2004), p. 555-568.

- **Szentmiklosi Al.**, "Un mormânt de incineratie aparținând culturii Cruceni-Belegiș descoperit la Șag (jud. Timiș) (A Cremation Grave Belonging to Cruceni-Belegiș Culture Discovered at Șag (Timiș County)", *Analele Banatului*, S.N., X-XI, 2003-2004 (2004), p. 81-92.

2005

- **Szentmiklosi Al.**, "Materials belonging to the Culture Cruceni-Belegiș discovered in the Boundaries of the Locality of Dragșina (Timiș County)", *Banatica*, 17, 2005, p. 75-88.

- **Szentmiklosi Al.**, Timoc C., "Die ersten archäologische Ausgrabungen von Foeni, Ort „Seliște\"", *Banatica*, 17, 2005, p. 59-73.

- **Szentmiklosi Al.**, "Arta prelucrării bronzului în Banat (mileniul al II-lea î.Chr.). Expoziție internațională itinerantă", *Analele Banatului*, S.N., XII-XIII, 2004-2005, p. 611-614.

- **Szentmiklosi Al.**, "Cercetările arheologice de salvare de la Deta-Dudărie. Expoziție temporară", *Analele Banatului*, S.N., XII-XIII, 2004-2005, p. 615-616.

- **Szentmiklosi Al.**, "Materiale aparținând culturii Cruceni-Belegiș descoperite în hotarul localității Dragșina (jud. Timiș) (Materials belonging to the Culture Cruceni-Belegiș discovered in the Boundaries of the Locality of Dragșina, Timiș County)", *Analele Banatului*, S.N., XII-XIII, 2004-2005, p. 111-125.

- **Szentmiklosi Al.**, "Cercetările arheologice de salvare din anul 2005 de la Deta-Dudărie. Raport preliminar de săpătură (Rescue Archaeological Excavations at Deta-Dudărie. Preliminary Report of Excavation)", *Analele Banatului*, S.N., XII-XIII, 2004-2005, p. 637-656.

- **Szentmiklosi Al.**, Timoc C., "Cercetările arheologice de la Foeni-Seliște (jud. Timiș). Raport preliminar (Die Archäologische Ausgrabungen von Foeni, Ort Seliște)", *Analele Banatului*, S.N., XII-XIII, 2004-2005, p. 657-673.

- O'Shea M. J., Barker W. Al., Sherwood S., **Szentmiklosi Al.**, "New Archaeological Investigations at Pecica-Șanțul Mare (Noi cercetări arheologice la Pecica-Șanțul Mare)", *Analele Banatului*, S.N., XII-XIII, 2004-2005, p. 81-109.

2006

- **Szentmiklosi Al.**, "The Relations of the Cruceni-Belegiš Culture with Žuto Brdo-Gârla Mare Culture", *Analele Banatului*, S.N., XIV/1, 2006, p. 229-269.
- O'Shea M. J., Barker W. Al., Nicodemus A., Sherwood S., **Szentmiklosi Al.**, "Archaeological investigations at Pecica -„Șanțul Mare”: the 2006 Campaign”, *Analele Banatului*, S.N., XIV/1, 2006, p. 211-227.

2008

- Timoc C., **Szentmiklosi Al.**, "Câteva date despre ceramica descoperită la Foeni-Seliște (jud. Timiș) (Ceramics from Foeni-Seliște)", *Analele Banatului*, S.N., XVI, 2008, p. 101-134.
- Heeb S. B., **Szentmiklosi Al.**, Wiecken J. M., "Zu den Wallringen von Cornești-Iarcuri, Jud. Timiș, Rumänien – Forschungsgeschichte und neueste Untersuchungen", *Praehistorische Zeitschrift*, 83/2, 2008, p. 179-188.

2010

- **Szentmiklosi Al.**, Tincu S., "Verbicioara Discoveries in Hunedoara", *Analele Banatului*, S.N., XVIII, 2010, p. 11-21.
- **Szentmiklosi Al.**, "Locuirea de tip Cruceni-Belegiš de la Cruceni-Módosi út (jud. Timiș). Sondajele arheologice din anii 1997 și 1999 (The settlement of type Cruceni-Belegiš from Cruceni-Módosi út, Timiș county. Archaeological excavations from 1997 and 1999)", *Banatica*, 20/1, 2010, p. 293-306.
- **Szentmiklosi Al.**, "Considerații privind terminologia utilizată în definirea culturii Cruceni-Belegiš (Considerations concerning terminology used for defining the Cruceni-Belegiš Culture)", *Banatica*, 20/1, 2010, p. 67-127.
- **Szentmiklosi Al.**, Tincu S., "Descoperiri de tip Verbicioara în hotarul orașului Hunedoara (Verbicioara Typ Funde an der Grenze der Stadt Hunedoara)", *Corviniana. Acta Musei Corvinensis*, XIII, 2010, p. 103-117.
- **Szentmiklosi Al.**, "Archäologische Bezugspunkte zu Temeswar", în *Temeswar/Timișoara-Klein Wien ander Bega. Katalog zur gleichnamigen Ausstellung im der Donauschwabischen Zentralmuseum 19. März bis 24. Mai 2010* (Hrsg. Rill, M., Ciobotaru, D. L.), Ulm, 2010.

2011

- O'Shea M. J., Barker W. Al., Motta L., **Szentmiklosi Al.**, "Archaeological Investigations at Pecica "Șanțul Mare" 2006-2009 (Cercetări arheologice la Pecica „Șanțul Mare” 2006-2009)", *Analele Banatului*, XIX, 2011, p. 67-78.
- **Szentmiklosi Al.**, Bălărie A., Kopeczny Zs., "Descoperirile arheologice de la sfârșitul sec. XIX din hotarul localității Gaj, Serbia (Archäologische Funde an der Grenze der Ortschaft Gaj, Serbien. Almásy – Sammlung)", *Analele Banatului*, XIX, 2011, p. 85-108.

- **Szentmiklosi Al.**, Heeb S. B., Heeb J., Harding A., Krause R., Becker H., "Cornești-Iarcuri – a Bronze Age town in the Romanian Banat?", *Antiquity*, 85, 329, 2011, p. 819-838.

- Heeb S. B., Krause R., **Szentmiklosi Al.**, "Iarcuri – die grosste prähistorische Befestigung Europas", *Archäologie in Deutschland*, 4, 2011, p. 56-59.

2012

- Heeb S. B., **Szentmiklosi Al.**, Harding A., Krause R., "Die spätebronzezeitliche Befestigungsanlage Cornești-Iarcuri im rumänischen Banat-Ein kurzer Forschungsbericht der Jahre 2010 und 2011", *Acta Praehistorica et Archaeologica*, 44, 2012, p. 47-58.

- **Szentmiklosi Al.**, Bălărie A., "Contribuții la cunoașterea evoluției orașului Timișoara la sfârșitul Evului Mediu. Cercetările arheologice preventive din suburbia Palanca Mare (Contribution to the Knowledge of the Evolution of the Town of Timișoara at the End of the Middle Ages. Archaeological Preventive I)", *Analele Banatului*, XX, 2012, p. 205-219.

2013

- Woidich M., **Szentmiklosi Al.**, "Uivar and its significance for the beginning of the Early Bronze Age in the Romanian Banat", în *Transition to the Bronze Age. Interregional Interaction and Socio-Cultural Change in the Third Millennium BC Carpathian Basin and Neighbouring Regions* (Eds. Heyd V., Kulcsár G., Szeverényi V.), *Archaeolingua*, Budapest, 2013, p. 233-244.

- **Szentmiklosi Al.**, "Observations on the Construction System of the 18th Century Bastion Fortification in Timișoara", *Transilvanian Review*, XXII, 4, 2013, p. 211-223.

2014

- Mare M., **Szentmiklosi Al.**, Bălărie A., "Rescue Excavation in the site „Timișoara –Square 700”. City Business Centre, building D”, *Banatica*, 24, 2014, p. 179-208.

- Heeb S. B., Jahn Ch., **Szentmiklosi Al.**, "Geschlossene Gesellschaft? – Zur Gestalt und Bedeutung bronzezeitlicher Festungstore", *Acta Praehistorica et Archaeologica*, 46, 2014, p. 67-103.

- **Szentmiklosi Al.**, "International exhibition "The Vikings", Berlin, 10.09.2014 – 04.01.2015", *Analele Banatului*, XXII, 2014, p. 529-533.

2015

- Heeb B., **Szentmiklosi Al.**, Krause R., "Cornești-Iarcuri – Ergebnisse der archäologischen Untersuchungen 2007 bis 2014 an der größten prähistorischen

Befestigung Europas”, în *Mitteilungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte*, Bd. 36, 2015, p. 57-68.

- **Szentmiklosi Al.**, ”Primele menționări cartografice ale fortificației de epoca bronzului de la Cornești-Iarcuri, jud. Timiș. First Map-Drawing Mentions of the Bronze Age Fortification from Cornești-Iarcuri, Timiș County”, *Istros*, XXI, 2015, p. 31-55.

2016

- **Szentmiklosi Al.**, ”A legnagyobb bronzkori erődítmény Európában - Mezőszadányi árkokatok”, *Régi(j)óvilág*, X/1, 2016, p. 7-9.

- Hamat A. C, **Szentmiklosi Al.**, Bălărie A., ”Obiecte folosite pentru iluminat descoperite în timpul cercetărilor preventive din centrul Timișoarei”, *Banatica*, 26, 2016, p. 413-431.

- Bălărie A., **Szentmiklosi Al.**, ”Descoperirile arheologice de tip Vatina din Incinta II de la Cornești-Iarcuri (jud. Timiș). Raport preliminar. (Archaeological findings of Vatina type in the precincts II at Cornești-Iarcuri, Timiș county. A preliminary report)”, *Banatica*, 26/1, 2016, p. 257-271.

2017

- Ardelean A. C., Bălărie A., **Szentmiklosi Al.**, ”Investigații magnetometrice realizate în hotarul localității Cornești, jud. Timiș (campania 2017) (Magnetic prospection on the boundaries of Cornesti village, Timiș county (results of a 2017 field survey)”, *Banatica*, 27, 2017, p. 301-310.

2018

- Lemphul R., Georgescu A., Heeb B., **Szentmiklosi Al.**, Bălărie A., Teinz K., Krause R., Wemhoff M., ”Häuser, Gruben und ein >>Lausitzer<< Gefäss-Ergebnisse der Feldforschungen 2016 und 2017 an der spätbronzezeitlichen Siedlung Cornești-Iarcuri im rumänischen Banat”, *Acta Praehistorica et Archaeologica*, 50, Berlin, 2018, p. 31-43.

LIST OF ILLUSTRATIONS

Fig. 0. The fate of an archaeologist. Alexandru Szentmiklosi (1971-2019) - portrait.

Fig. 1. Participants at the symposium of the archaeologists from Banat, in 1994 organised by Florin Medeleț. Some of the prominent archaeologists from Banat present in this photo also died. Amongst them Marian Gumă, Dumitru Țeicu, I. T. Dragomir. Alexandru Szentmiklosi (first left to right, first row) was at that time student in Timișoara. In 2016, Alexandru Szentmiklosi revived the tradition of organising these symposia, formerly organised by our mentor and master.

Fig. 2. A meeting in Cluj, in 2017.

Fig. 3. Alexandru Szentmiklosi talking at the vernissage of the exhibition *Heinrich Schliemann – the discoverer of Troy* (2017).

Fig. 4. On the archaeological site from Cornești (2015).

Fig. 5. Coordinating excavations at Cornești (2015).

Fig. 6. Excavating an archaeological site on the salvage works from the route of Timișoara-Arad highway (2010).

Fig. 7. Archaeological excavations from the Austrian dam from Timișoara, area Piața 700.

Fig. 8. Documenting the excavation from the dam (2014).

Fig. 9. Alexandru Szentmiklosi during the excavations from the dam (2013).

Fig. 1. Participanți la simpozionul arheologilor banățeni din 1994 organizat de Florin Medeleț. Unii arheologi emblematici ai Banatului prezenți în această fotografie s-au stins la rândul lor. Printre ei se numără Marian Gumă, Dumitru Țeicu, I. T. Dragomir. Alexandru Szentmiklosi (primul din stânga, rândul de jos) era pe vremea aceea student la Timișoara. În anul 2016, Alexandru Szentmiklosi a reînviat tradiția acestor simpozioane organizate cândva de mentorul și maestrul nostru.

Fig. 2. O întâlnire la Cluj în anul 2017.

Fig. 3. Alexandru Szentmiklosi vorbind la deschiderea expoziției *Heinrich Schliemann – descoperitorul Troiei* (2017).

Fig. 4. Pe șantierul arheologic de la Cornești (2015).

Fig. 5. Coordonând săpăturile de la Cornești (2015).

Fig. 6. Săpând un complex arheologic cu ocazia săpăturilor de salvare de pe traseul autostrăzii de Timișoara-Arad (2010).

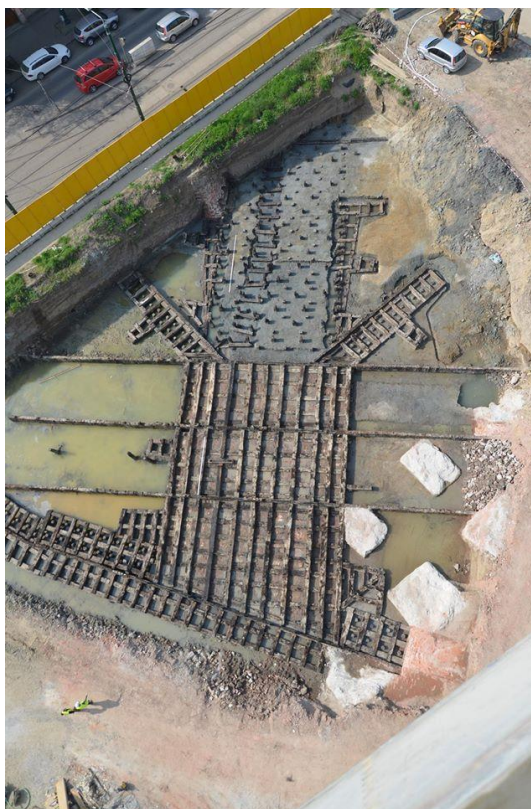

Fig. 7. Săpăturile arheologice de la stăvilarul austriac din Timișoara, zona Piața 700.

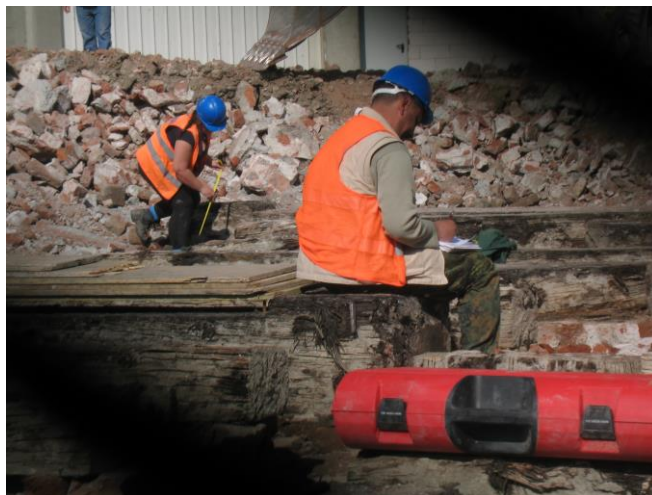

Fig. 8. Documentând săpăturile de la stăvilă (2014).

Fig. 9. Alexandru Szentmiklosi în timpul săpăturilor de la stăvilă (2013).